

Interaktionen – ett obeaktat fenomen

av Bengt-Åke Wennberg

Det levande befinner sig i ständig rörelse. Denna rörelse leder till möten och sammanträffanden. Det skapas därför inter-(mellan)-aktioner. Det uppstår något nytt mellan dem som interagerar. Vissa interaktioner saknar mening som när två bollar stöter ihop och far åt var sitt håll. Andra interaktioner – exempelvis just de som vi människor skapar – är fyllda av mening. De bildar ett mönster som vi är med att skapa och som vi måste ta hänsyn till. Vi använder denna kunskap för att tänka om framtiden. I våra samtal måste vi därför fokusera på tillblivelsens rationalitet och inte bara på vad som ”är”.

En tysk forskare, Kurt Lewin som flydde till USA från nazismen, tog fasta på detta för att förstå vad som hänt i Tyskland. Han kallade interaktiva mönster för sociala och dynamiska fält i vilka vi rör oss. En avgörande fråga för oss alla är då att förstå oss på och lära oss att hantera dessa kraftfält. Lewin insåg att det enda sättet att förstå dy-

namiken i dem är genom att kommunicera med de andra som också deltar i och skapar mönstret.

För att samspelet skall bli begripligt och meningsfullt för oss som deltar behöver de andra berätta för oss om hur det kommer sig att de gör som de gör och vilka intentioner de har med det. Vad ser de framför sig? På samma sätt måste vi berätta för dom varför vi gör som vi gör och vilka intentioner vi har med det. Först då blir tillblivelsens rationalitet begriplig. En doxa som begränsar sig till att beskriva det som "är" blir då ofullständig och missvisande.

Förutom att det saknas ord, begrepp och vana vid att tala om det som skulle behöva samtalas om – det vill säga själva interaktionen – så saknas det dessutom, så som arbetslivet och samhället numera är ordnat, tillfällen och möjligheter att observera och komma till tals med varandra om de interaktioner som förekommer.

Även om sådana tillfällen arrangeras visar det sig ofta att det önskade samtalet inte kan komma till stånd på grund av bristande vana, ömsesidigt misstroende, känslor av hot och olika former av maktmissbruk. Dessa är i sin tur en följd av en ofullständig kunskap om det mänskliga samspelets natur. Det hela resulterar i en ond cirkel som domineras av missförstånd.

Man kan skilja mellan monadiska samtal, dyadiska samtal och triadiska samtal. Triadiska samtal karaktäriseras av att vi talar om det tredje som ligger utanför oss och som vi gemensamt kan observera. För Kurt Lewin var själva *interaktionen* detta "tredje" som behövde talas om. Han visade att interaktioner går att observera, utforska och förstå för de som lärt sig hur man gör. Detta är en förmåga som är nödvändig om man skall förstå sig på tillblivelsens rationalitet och därmed det moderna samhälle vi i dag befinner oss i.